

319

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 listopada 1972 r.

w sprawie zasad i trybu wyboru, zakresu działania oraz obowiązków i praw sołtysa i podsołtysa.

Na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1972 r. Nr 49, poz. 314) zarządza się, co następuje:

Zasady i tryb wyboru sołtysa.

§ 1. 1. Wybory sołtysów i podsołtysów przeprowadza się w okresie 3 miesięcy od daty wyborów do gminnych rad narodowych.

2. Sołtys poprzedniej kadencji pełni swe obowiązki do czasu przejęcia ich przez nowo wybranego sołtysa. Przekazanie obowiązków sołtysa następuje w obecności naczelnika gminy lub osoby przez niego wyznaczonej.

§ 2. 1. Wybór sołtysa i podsołtysa zarządza naczelnik gminy, określając miejsce, dzień i godzinę zebrania wiejskiego oraz imię i nazwisko osoby, która otwiera zebranie i zarządza wybór przewodniczącego spośród uczestników zebrania.

2. Zarządzenie o wyborze sołtysa i podsołtysa naczelnik gminy podaje do wiadomości publicznej w sposób przyjęty w danej miejscowości co najmniej na 7 dni przed datą wyboru.

§ 3. 1. Wyborcze zebranie wiejskie jest ważne, jeżeli jest na nim obecna przynajmniej $\frac{1}{3}$ mieszkańców sołectwa, którym przysługuje prawo wyboru do gminnej rady narodowej. W razie braku wymaganej frekwencji naczelnik gminy lub osoba przez niego wyznaczona zwołuje ponownie zebra-

nie wiejskie, które dokona wyboru sołtysa i podsołtysa bez względu na ilość uczestniczących w nim osób.

2. Sołtysa i podsołtysa wybiera się spośród mieszkańców sołectwa, którym przysługuje prawo wyboru do gminnej rady narodowej. Nie może być sołtysem lub podsołtysem osoba skazana za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub innych niskich pobudek.

3. Prawo zgłaszania kandydatów na sołtysa i podsołtysa przysługuje wiejskiemu komitetowi Frontu Jedności Narodu oraz mieszkańcom sołectwa (ust. 1). Zgłoszenie kandydata może nastąpić na piśmie lub ustnie do protokołu.

§ 4. 1. Wybór sołtysa, a następnie podsołtysa następuje w głosowaniu jawnym, chyba że zebranie postanowi przeprowadzenie wyborów w głosowaniu tajnym. Za wybranego na sołtysa lub podsołtysa uznaje się kandydata, który uzyskał największą liczbę głosów.

2. Dla przeprowadzenia głosowania powołuje się komisję w składzie: przewodniczący zebrania i dwóch członków wybranych w głosowaniu jawnym spośród uczestników zebrania nie kandydujących na sołtysa lub podsołtysa.

3. Wyniki wyborów komisja ogłasza bezpośrednio po wyborze.

§ 5. 1. Wybór sołtysa i podsołtysa spośród osób nie będących radnymi wymaga zatwierdzenia przez prezydium gminnej rady narodowej na wniosek naczelnika gminy.

2. W razie odmowy zatwierdzenia wyboru sołtysa lub podsołtysa zarządza się nowe wybory. Na ponownie zwołanym zebraniu nie może być zgłoszona kandydatura na sołtysa lub podsołtysa osoby, której wybór dokonany na poprzednim zebraniu nie został zatwierdzony przez prezydium gminnej rady narodowej.

3. Sołtys będący radnym obejmuje swoje obowiązki z dniem wyboru, a nie będący radnym — z dniem zatwierdzenia.

§ 6. Protokół wyborczego zebrania wiejskiego powinien zawierać: imię i nazwisko przewodniczącego zebrania, liczbę osób uczestniczących w zebraniu, imiona i nazwiska zgłoszonych kandydatów na sołtysa i podsołtysa, wybranych członków komisji (§ 4 ust. 2) oraz wyniki głosowania. Protokół podpisują przewodniczący zebrania i członkowie komisji.

§ 7. W razie odwołania sołtysa przed upływem kadencji, zawieszenia go w czynnościach bądź w razie niemożności pełnienia przez sołtysa obowiązków z powodu choroby, nieobecności lub innych przyczyn, stanowiących przeszkodę w wykonywaniu obowiązków sołtysa, naczelnik gminy powierza pełnienie funkcji sołtysa podsołtysowi.

Zakres działania oraz obowiązki i prawa sołtysa i podsołtysa.

§ 8. Sołtys organizuje współdziałanie mieszkańców sołectwa, zmirzając w szczególności do zapewnienia:

- 1) wykonania na terenie sołectwa zadań wynikających z planu społeczno-gospodarczego rozwoju gminy,
- 2) wykonywania przez mieszkańców sołectwa obowiązków wobec Państwa wynikających z przepisów prawa, uchwał gminnej rady narodowej i rad narodowych wyższego stopnia,
- 3) harmonijnego współżycia mieszkańców, utrzymania spokoju i porządku na terenie sołectwa, wzmacniania społecznej dyscypliny mieszkańców,
- 4) zagospodarowania gruntów, prawidłowego przebiegu prac polowych oraz stosowania środków służących zwiększeniu produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- 5) zmniejszenia szkód w uprawach i płonach,
- 6) zaopatrzenia mieszkańców w wodę do picia i do celów użytkowych, a w miarę potrzeby organizowania jej dowozu,
- 7) bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego,
- 8) realizowania zadań w zakresie obronności na terenie sołectwa, stosownie do zleceń naczelnika gminy,
- 9) podnoszenia stanu sanitarnego,
- 10) utrzymywania porządku, czystości i estetyki w osiedlach, zagrodach i budynkach użyteczności publicznej oraz na drogach,
- 11) podejmowania czynów społecznych, zwłaszcza w zakresie budowy i konserwacji dróg, obiektów socjalno-kulturalnych, urządzeń do zaopatrzenia wsi w wodę, zalesień i zadrzewień oraz innych przedsięwzięć istotnych dla poprawy warunków życia i pracy na wsi.

§ 9. 1. Przy wykonywaniu swoich zadań sołtys trwale współdziała z przedstawicielami wiejskiego komitetu Frontu Jedności Narodu oraz innych miejscowych organizacji społecznych i organizacji gospodarczych oraz współpracuje:

- 1) z komisjami gminnej rady narodowej w przeprowadzaniu kontroli społecznej na terenie sołectwa,

- 2) z instytucjami wykonującymi na terenie sołectwa zadania, związane z jego rozwojem i zaspokajaniem potrzeb mieszkańców,
- 3) z gminną służbą rolną przy organizowaniu szkolenia rolniczego i wdrażaniu przedsięwzięć służących zwiększeniu produkcji,
- 4) ze służbą leśną przy organizowaniu szkolenia w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej,
- 5) z zarządem kółka rolniczego w zakresie świadczenia usług przy pomocy sprzętu zmechanizowanego oraz zaopatrzenia indywidualnych gospodarstw w nawozy mineralne i środki ochrony roślin,
- 6) z organami powołanymi do ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego,
- 7) z przedstawicielami Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w sprawach ubezpieczeń majątkowych i osobowych,
- 8) z terenowym opiekunem społecznym w sprawach udzielania potrzebującym pomocy ze środków pomocy społecznej lub w innej formie,
- 9) z radnymi zamieszkałymi na terenie sołectwa.

2. Realizując swoje zadania sołtys wykonuje uchwały zebrania wiejskiego oraz polecenia naczelnika gminy.

§ 10. 1. Do zadań sołtysa należy również:

- 1) udział w opracowywaniu programów rozwoju rolnictwa,
- 2) udzielanie pomocy jednostkom skupującym i kontraktującym produkty rolne przy wykonywaniu ich zadań na terenie sołectwa stosownie do ustalonych planów oraz przy organizowaniu skupu i odbioru produktów rolnych,
- 3) zgłaszanie naczelnikowi gminy uwag dotyczących działalności placówek handlowych i zakładów usługowych, sprawności obsługi ludności i poziomu zaspokajania jej potrzeb,
- 4) czuwanie nad wypełnianiem obowiązku szkolnego, a w razie zorganizowania dowożenia dzieci do szkół — wyznaczanie osób do tego zobowiązanych,
- 5) organizowanie pierwszej pomocy mieszkańcom dotkniętym klęską żywiołową,
- 6) wydawanie świadectw miejsca pochodzenia zwierząt.

2. W zakresie ustalonym odrębnymi przepisami sołtys:

- 1) dokonuje potwierdzenia okoliczności wymaganych przy załatwianiu spraw przez mieszkańców sołectwa,
- 2) prowadzi sprawy meldunkowe,
- 3) inkasuje podatki i inne należności finansowe od mieszkańców sołectwa.

3. Sołtys opiniuje podania w sprawach ulg i umorzeń należności finansowych mieszkańców sołectwa i może odroczyć termin płatności na okres jednego miesiąca w razie choroby podatnika, śmierci w jego rodzinie, pożaru, pomoru inwentarza, powodzi, gradobicia lub innych wypadków losowych.

4. Sołtys powinien być informowany przez prowadzącego egzekucję administracyjną o wykonywaniu w sołectwie czynności egzekucyjnych polegających na zajęciu lub odebraniu ruchomości, odebraniu nieruchomości, opróżnieniu lokalu lub innych pomieszczeń. O okolicznościach mogących spowodować wstrzymanie tych czynności sołtys zawiadamia naczelnika gminy, informując o tym pracownika dokonującego egzekucji.

5. Minister Finansów określi tryb działania sołtysów w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 3, oraz unormuje sprawowanie nadzoru nad poborem i odprowadzaniem kwot pieniężnych przez sołtysów.

6. Obowiązki sołtysa w zakresie zarządu mieniem gminnym określają odrębne przepisy.

§ 11. Sołtys wykonuje również zadania określone przez gminną radę narodową, a wynikające ze szczególnego charakteru danego sołectwa.

§ 12. 1. Sołtys nie będący radnym gminnej rady narodowej uczestniczy w sesjach gminnej rady narodowej z głosem doradczym.

2. Sołtys bierze udział w okresowych naradach organizowanych przez naczelnika gminy.

3. Sołtys co najmniej raz w roku składa sprawozdanie na zebraniu wiejskim ze swej działalności.

4. Przy wykonywaniu obowiązków służbowych sołtys korzysta z ochrony prawnej, jaka przysługuje funkcjonariuszom publicznym.

5. W razie wykonywania czynności służbowych poza obszarem sołectwa sołtysowi przysługuje zwrot kosztów przejazdu na zasadach określonych dla pracowników biura urzędu gminy.

§ 13. 1. Sołtys w czasie pełnienia obowiązków służbowych nosi odznakę służbową.

2. Odznaka służbowa sołtysa jest metalowa, okrągła, o średnicy 40 mm, z wizerunkiem orła pośrodku i napisem u dołu: SOŁTYS. Odznakę nosi sołtys na prawej stronie piersi.

3. Przed domem, w którym mieszka sołtys, powinna znajdować się tablica z napisem „Sołtys” oraz tablica do wywieszania ogłoszeń.

4. Sołtys używa pieczętki podłużnej z napisem: u góry „Sołectwo . . .” w środku dużymi literami „SOŁTYS” i u dołu „gmina . . .”.

§ 14. Za swoje czynności sołtys pobiera:

- 1) wynagrodzenie z tytułu prowadzenia inkasa podatków i innych należności finansowych od mieszkańców wsi — według zasad ustalonych przez Prezesa Rady Ministrów,
- 2) 50% opłat za wydane świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt,
- 3) 90% opłat za formularze zgłoszeń wydane osobom dopełniającym obowiązku meldunkowego.

§ 15. 1. Sołtys i pozostający na jego wyłącznym utrzymaniu członkowie jego rodziny otrzymują pomoc leczniczą w zakresie przewidzianym dla pracowników państwowych i członków ich rodzin.

2. Wypadek przy wykonywaniu czynności sołtysa uważa się za zrównany z wypadkiem w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 16. W okresach zastępowania sołtysa (§ 7) podsołtys wykonuje zadania sołtysa i mają do niego odpowiednie zastosowanie przepisy § 8—15.

Przepisy końcowe.

§ 17. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa:

- 1) o gminnej radzie narodowej — należy przez to rozumieć również radę narodową miasta i gminy,
- 2) o naczelniku gminy — należy przez to rozumieć również naczelnika miasta i gminy.

§ 18. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 marca 1958 r. w sprawie zasad i trybu wyborów, zakresu działania oraz praw i obowiązków sołtysa (Dz. U. z 1958 r. Nr 15, poz. 67 i Nr 48, poz. 237, z 1960 r. Nr 32, poz. 178, z 1962 r. Nr 42, poz. 200 i z 1966 r. Nr 49, poz. 299).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz